

Odborné stanovisko hlavného kontrolóra
k návrhu záverečného účtu mesta Moldava nad Bodvou
za rok 2022

V súlade s ustanovením § 18f ods. 1 písm. c) zákona č.369/1990 Zb. o obecnom zriadení v znení neskorších predpisov predkladám odborné stanovisko hlavného kontrolóra k návrhu záverečného účtu mesta Moldava nad Bodvou za rok 2022 (ďalej aj ako „stanovisko“).

Stanovisko som spracoval na základe návrhu záverečného účtu za rok 2022, predloženého pracovníkmi Mestského úradu Moldava nad Bodvou, ktorý bol zverejnený na úradnej tabuli mesta a web stránke mesta www.moldava.sk dňa 6.4.2023.

A.) Východiská spracovania stanoviska

Východiskom pre vypracovanie stanoviska je posúdenie zákonnosti zostavenia návrhu záverečného účtu, dodržanie zákonnej lehoty na prerokovanie návrhu, správnosť jeho zverejnenia a predloženia na verejnú diskusiu ako aj posúdenie metodickéj správnosti zostavenia návrhu záverečného účtu.

Návrh záverečného účtu bol spracovaný v súlade so zákonom č. 583/2004 Z.z. o rozpočtových pravidlách územnej samosprávy a o zmene a doplnení niektorých zákonov v znení neskorších predpisov v platnom znení (ďalej aj ako „zákon o rozpočtových pravidlách územnej samosprávy“)

Podľa ustanovenia § 16 ods. 12 zákona o rozpočtových pravidlách územnej samosprávy je potrebné návrh záverečného účtu prerokovať najneskôr do šiestich mesiacov po uplynutí rozpočtového roka, t.j. najneskôr do 30.6.2023.

Pred schválením mestským zastupiteľstvom sa návrh záverečného účtu obce predkladá na verejnú diskusiu v zmysle § 16 ods. 9 zákona o rozpočtových pravidlách a v kontexte ustanovení zákona č. 369/1990 Zb. o obecnom zriadení v znení neskorších predpisov (ďalej aj ako „zákon o obecnom zriadení“). Podľa ustanovenia § 9 ods. 2 zákona o obecnom zriadení je pred schválením návrh záverečného účtu zverejnený najmenej na 15 dní na úradnej tabuli obce a na webovom sídle obce.

Dňom vyvesenia návrhu začína plynúť najmenej desaťdňová lehota, počas ktorej môžu fyzické osoby a právnické osoby uplatniť pripomienku k návrhu záverečného účtu v písomnej forme, elektronicky alebo ústne do zápisnice na mestskom úrade. Pripomienkou možno v určenej lehote navrhnúť nový text alebo odporučiť úpravu textu, a to doplnenie, zmenu, vypustenie alebo spresnenie pôvodného textu. Z pripomienky musí byť zrejmé, kto ju predkladá. Na ostatné podnety nemusí predkladateľ návrhu záverečného účtu prihliadať, a to najmä vtedy, ak nie sú zdôvodnené.

Návrh záverečného účtu bol zverejnený na úradnej tabuli mesta a web stránke mesta www.moldava.sk dňa 6.4.2023.

Ku dňu spracovania tohto odborného stanoviska (20.4.2023) neboli zo strany verejnosti k návrhu záverečného účtu za rok 2022 doručené na mestský úrad v Moldave nad Bodvou žiadne pripomienky.

Pri dodržaní zákonnej najmenej 15 dňovej lehoty na zverejnenie návrhu záverečného účtu možno prerokovať a pristúpiť k schvaľovaniu záverečného účtu najskôr dňa 22.4.2023. Plánovaný termín zasadnutia mestského zastupiteľstva na deň 27.4.2023 spĺňa opísanú podmienku a v tento deň možno záverečný účet prerokovať a schváliť.

Predložený návrh záverečného účtu bol spracovaný v súlade s ustanoveniami zákona o rozpočtových pravidlách územnej samosprávy. Podľa § 16 ods. 5 zákona o rozpočtových pravidlách územnej samosprávy záverečný účet obce obsahuje najmä:

- a) údaje o plnení rozpočtu v členení podľa § 10 ods. 3 v súlade s rozpočtovou klasifikáciou,
- b) bilanciu aktív a pasív,
- c) prehľad o stave a vývoji dlhu,
- d) údaje o hospodárení príspevkových organizácií v pôsobnosti obce,
- e) prehľad o poskytnutých dotáciách podľa § 7 ods. 4 a § 8 ods. 5 v členení podľa jednotlivých príjemcov, ak nie sú obcou zverejnené iným spôsobom,
- f) údaje o nákladoch a výnosoch podnikateľskej činnosti,
- g) hodnotenie plnenia programov obce

Údaje o plnení rozpočtu sú spracované podľa rozpočtovej klasifikácie v súlade s Opatrením MF SR č. MF/010175/2004-42, ktorým sa ustanovuje druhová, organizačná a ekonomická klasifikácia rozpočtovej klasifikácie, ktorá je záväzná pri zostavovaní, sledovaní a vyhodnocovaní rozpočtov územnej samosprávy v znení neskorších predpisov.

V kontexte vyššie uvedených povinných súčastí záverečného účtu je do štruktúry materiálu zaradená aj informácia o vykonávaní podnikateľskej činnosti s konštatovaním, že mesto v roku 2022 podnikateľskú činnosť nevykonávalo.

Údaje a informácie v rámci položky „Hodnotenie plnenia programov mesta“ (bod 12 obsahu záverečného účtu) sú spracované v samostatnej prílohe s názvom Hodnotenie programov mesta za rok 2022 a zverejnené v plnom znení na web stránke mesta www.moldava.sk a dostupné k nahliadnutiu v tlačenej verzii na MsÚ Moldava nad Bodvou.

Nad rámec povinných (nevyhnutných) položiek záverečného účtu sú v štruktúre záverečného účtu mesta zahrnuté:

- tvorba a použitie prostriedkov peňažných fondov mesta
- finančné usporiadanie vzťahov mesta voči zriadeným a založeným právnickým osobám, štátnemu rozpočtu, štátnym fondom, rozpočtom iných obcí, rozpočtom VUC.

Návrh záverečného účtu je z metodického hľadiska zostavený správne.

Ku dňu spracovania tohto stanoviska nebola ešte účtovná závierka mesta Moldava nad Bodvou za rok 2022 overená audítorom.

B.) Zostavenie návrhu záverečného účtu

Po skončení rozpočtového roka 2022 mesto Moldava nad Bodvou súhrnne spracovalo údaje o rozpočtovom hospodárení do záverečného účtu mesta. Finančne usporiadané bolo hospodárenie mesta, vrátane finančných vzťahov k zriadeným alebo založeným právnickým osobám a k fyzickým osobám - podnikateľom a právnickým osobám, ktorým mesto poskytlo prostriedky svojho rozpočtu. Mesto ďalej usporiadalo finančné vzťahy k štátnemu rozpočtu, štátnym fondom, rozpočtom iných obcí a k rozpočtom vyššieho územného celku.

Záverečný účet je systematicky rozčlenený do 12 podkapitol:

1. Rozpočet mesta Moldava nad Bodvou na rok 2022
2. Rozbor plnenia príjmov za rok 2022
3. Rozbor čerpania výdavkov za rok 2022
4. Prebytok/schodok rozpočtového hospodárenia za rok 2022
5. Tvorba a použitie prostriedkov peňažných fondov
6. Bilancia aktív a pasív k 31.12.2022
7. Prehľad o stave a vývoji dlhu k 31.12.2022
8. Údaje o hospodárení príspevkových organizácií
9. Prehľad o poskytnutých dotáciách právnickým osobám a fyzickým osobám - podnikateľom podľa § 7 ods. 4 zákona č.583/2004 Z.z.
10. Údaje o nákladoch a výnosoch podnikateľskej činnosti
11. Finančné usporiadanie finančných vzťahov voči zriadeným a založeným právnickým osobám, štátnemu rozpočtu, štátnym fondom, rozpočtom iných obcí, rozpočtom VÚC
12. Hodnotenie plnenia programov mesta (tvorí samostatnú prílohu č. 1 záverečného účtu)

Záverečný účet prehľadne rekapituluje rozpočtové hospodárenie mesta v roku 2022. Príjmy, výdavky. Finančné operácie. Zmeny rozpočtu. Ako aj ďalšie skutočnosti.

V časti o rozpočte odporúčame korigovať tabuľku na strane 11 záverečného účtu, ktoré nekorešponduje s reálnymi dátami. Vykazuje numerické nepresnosti. V tabuľke chýbajú údaje o výdavkových finančných operáciách.

Pri sledovaní vývoja príjmov a výdavkov v priebehu posledných niekoľkých rokov možno sledovať zmeny, ktoré naznačujú smerovanie a vývoj v príjmovej alebo výdavkovej časti rozpočtového hospodárenia. Medziročné porovnania môžu priniesť poznatky aj o tom, ktorým zložkám hospodárenia treba venovať zvýšenú pozornosť, ktoré znamenajú stabilitu/nestabilitu mestských príjmov, alebo ktoré sa žiada v záujme finančnej stability posilniť a pod.. V kontexte zdravého hospodárenia podáva záverečný účet dôležitú informáciu aj o zadlženosti mesta.

Stabilita daňových príjmov je východiskom pre fungovanie samosprávy. Očakávaným následkom vysokej inflácie v rokoch 2021 a 2022 je nárast cien tovarov a služieb ako aj platov v hospodárstve, čo na jednej strane spôsobí nárast výberu daní, ale vytvára enormný tlak na rast výdavkov. Nárast daňových príjmov je nevyhnutným predpokladom pre stabilitu a prípadný rozvoj mesta.

Daňové príjmy za roky 2016 - 2022

Rok	Schválený rozpočet daňových príjmov na daný rok (eur)	Skutočné plnenie k 31.12. (eur)
2016	3 816 554	4 045 290,75
2017	4 058 530	4 398 380,39
2018	4 557 548	4 744 210,06
2019	5 111 958	5 245 165,11
2020	5 337 888	5 271 435,44
2021	5 150 452	5 459 957,80
2022	5 736 988	5 997 620,00

Stabilizovali sa príjmy dane z nehnuteľností, kedy medziročne možno vnímať jemný pokles. Z pohľadu nominálneho vyjadrenia stále platí, že ide o jednu z najpodstatnejších miestnych daní.

Príjmy - Zaplatená daň z nehnuteľností k 31.12. rozpočtového roka (v eur):

Rok	Suma zaplatenej DzN (daňové príjmy mesta) k 31.12. (eur)	Zmena oproti predošlému roku (eur)
2013	224 727,00	
2014	231 974,00	+ 7 247
2015	236 887,17	+ 4 913
2016	237 382,35	+ 495,18
2017	232 034,17	- 5 348,18
2018	215 636,28	- 16 397,89
2019	244 806,59	+ 29 170,31
2020	280 474,58	+ 35 667,99
2021	312 700,37	+ 32 225,79
2022	306 862,82	- 5 837,55

V rámci dane z nehnuteľností je za rok 2022 možné pozorovať udržanie trendu v znižovaní celkovej sumy nedoplatkov na dani z nehnuteľností. Nedoplatky sa kumulujú z minulých období.

Vývoj nedoplatkov na dani z nehnuteľnosti za roky 2013-2022:

Rok	Celková suma nedoplatkov na DzN k 31.12. (eur)	Zmena celkovej sumy nedoplatkov oproti predošlému roku (eur)
2013	327 648,00	
2014	353 058,48	+ 25 410,48
2015	374 322,37	+ 21 263,89
2016	357 656,88	- 16 665,49
2017	383 923,27	+ 26 266,39
2018	411 119,04	+ 27 195,77

Rok	Celková suma nedoplatkov na DzN k 31.12. (eur)	Zmena celkovej sumy nedoplatkov oproti predošlému roku (eur)
2019	412 745,55	+1 626,51
2020	432 856,19	+ 20 110,64
2021	415 920,68	- 16 935,51
2022	380 378,27	- 35 542,41

Ako dlhodobu nepriaznivú situáciu sa ukazuje každoročný nárast pohľadávok pri výbere poplatku za komunálne odpady a drobné stavebné odpady.

Vývoj nedoplatkov na poplatku za komunálny odpad a drobné stavebné odpady v rokoch 2016 - 2022:

Rok	Celková suma nedoplatkov na poplatku za KOaDSO k 31.12. (eur)	Zmena sumy nedoplatkov oproti predošlému roku (eur)
2016	339 106,39	
2017	363 979,65	+ 24 873,26
2018	393 893,01	+ 29 913,36
2019	402 844,48	+ 8 951,47
2020	439 960,53	+ 37 116,05
2021	464 581,44	+ 24 620,91
2022	486 216,69	+ 21 635,25

V rámci všetkých daňových príjmov mesto eviduje nedoplatky v celkovej výške:

- k 31.12.2022 v celkovej výške 893 055,84 eur

Vývoj nedoplatkov vzniknutých na daňových príjmoch v rokoch 2016 - 2022:

Rok	Celková suma nedoplatkov na daňových príjmoch k 31.12. (eur)	Zmena celkovej sumy nedoplatkov oproti predošlému roku (eur)
2016	711 320,46	
2017	764 352,58	+ 53 032,12
2018	824 651,37	+ 60 298,79
2019	840 119,90	+ 15 458,53
2020	901 971,27	+ 61 851,37
2021	905 149,06	+ 3 177,79
2022	893 055,84	- 12 093,22

Rok 2022 vykazuje pozitívne výsledky opatrení smerujúcich k efektívnemu výberu miestnych daní a poplatku za komunálne odpady a drobné stavebné odpady, resp. vymáhania existujúcich nedoplatkov. Podarilo sa znížiť celkovú sumu nedoplatkov, ktoré dlžníci dlhujú mestu.

Z hodnotenia nemožno vynechať tú skutočnosť, že vládne zásahy znamenali pribrzdzenie rastu príjmov samospráv na podiele dane z príjmov fyzických osôb. Na druhej strane však vznikali nutné výdavky (odmeny zamestnancov v školstve a pri výkone verejnej práce vo verejnom záujme 350 + 500 eur)

Kapitálová časť príjmovej zložky rozpočtu bola tvorená prioritne prostriedkami z externých zdrojov, zväčša nenávratného charakteru, ktorých získanie a využitie sa žiada oceniť. Ponúkli totiž možnosť na realizáciu dodatkových aktivít, na ktoré mesto nemusí(nemuselo) použiť vlastné zdroje. Resp. muselo použiť vlastné zdroje za účelom spolufinancovania realizácie projektov (napr. vybudovanie špecializovaných učební na školách – refinancovanie, vybudovanie elektro nabíjacej stanice, rekonštrukcie ciest a chodníkov a ďalšie). V rámci kapitálových príjmov len zlomok tvorili prostriedky plynúce z predaja mestského majetku (3839 eur).

V príjmovej časti hospodárenia mesta zohrávali významnú rolu príjmové finančné operácie, kedy sa do rozpočtu mesta zapájali najmä prostriedky rezervného fondu a návratné zdroje financovania. V predloženej tabuľke odporúčam opraviť tabuľku na strane č. 16 v strede, kde sú pri opise príjmových finančných operácií uvedené staré dáta za rok 2021.

Výdavky mesta boli realizované s ohľadom na plnenie základných úloh mesta pri výkone vlastných úloh a kompetencií a rovnako aj pri prenesenom výkone štátnej správy. Rok 2022 bol nesmierne turbulentný najmä v úvode, kedy bol poznačený konfliktom na Ukrajine, s čím sa spájali mnohé povinnosti mesta pri pomoci odídencom, ktorí aj v meste Moldava nad Bodvou nachádzali dočasné útočisko, pomoc a podporu.

Extrémny nárast výdavkov mesto pociťovalo pri výdavkoch za energiu – elektrická energia, plyn, dodávky tepla. Reakcia štátu bola v roku 2022 v energetickej oblasti málo dynamická, čo nútilo mesto prijať energetické opatrenia smerujúce k úspore a tým k znižovaniu spotreby. Trhové ceny, najmä v prvom polroku, atakovali násobky pôvodných cien za dodané jednotky.

Ekonomické dopady pandémie COVID-19 boli v roku 2022 podstatne miernejšie ako v rokoch 2020 a 2021.

Najmä pre dôvody dynamiky v zmenách rozsahu jednotlivých potrieb bol mestský rozpočet menený v roku 2022 sedem krát.

V rámci rozvojových aktivít možno hodnotiť pozitívne ukončenie realizácie projektu výstavby atletickej dráhy, zrealizovanie podstatnej časti výstavby športovej haly v priebehu roka 2022, finalizáciu rekonštrukcie bytového domu na Hviezdoslavovej ulici s 18 nájomnými bytmi, alebo realizáciu podstatnej časti obnovy bytových domov na ulici ČSA pri vytváraní podmienok pre tzv. prestupný typ bývania.

Usporiadaný výsledok hospodárenia počíta s prebytkom na úrovni 162 588,06 eur, ktoré sú v plnej výške navrhnuté na tvorbu rezervného fondu.

V texte záverečného účtu odporúčam, okrem vyššie v texte spomenutých chýb, opraviť aj nasledovné omyly:

Str. 20 dokumentu – spodná časť – posledný odsek. namiesto roku 2023 uviesť rok 2022

Str. 21 dokumentu – označenie stĺpcov v tabuľkách – namiesto označenia čerpanie „príjmov“ sa jedná o čerpanie „výdavkov“ (2x)

Str. 22 dokumentu – v hlavičke tabuľky formálne nesprávne označený rok „2022“

Str. 23 dokumentu – v strede strany – prvý odsek plynulého textu – začínajúc „Zostatok finančných...“ v texte chyba presná suma zostatku finančných operácií.

Str. 31 dokumentu – prvá tabuľka na strane – vlastné príjmy príspevkových organizácií. Upraviť podľa reálneho stavu.

V rámci záverečného účtu tvorí časť o hodnotení programov samostatnú prílohu v rozsahu 18 strán, ktorá bola zverejnená spoločne s hlavným textom záverečného účtu na web stránke mesta www.moldava.sk.

Tak ako boli podrobené kritike niektoré z ukazovateľov pri príprave rozpočtu na rok 2022, tak rovnaké námietky možno mať aj v prípade vyhodnocovania ich naplnenia, keďže v rámci programov nie je možné vidieť reálne naplnené ciele financované z rozpočtu v roku 2022 (napr. nová dráha, nové byty, hrubá stavba športovej haly atď.) V rámci plnenia programov sa objavujú aj ukazovatele, ktoré neboli naplnené ako aj také, ktorých úroveň bola významne prekročená.

V rámci prílohy odporúčam úpravy: strana 13 – prvá tabuľka - chýbajúci údaj o vyhodnotení kritéria „dosiahnutá hodnota“, strana 15 – prvá tabuľka - chýbajúci údaj o vyhodnotení kritéria „dosiahnutá hodnota“,

C.) Záver

Zastávam názor, že návrh záverečného účtu mesta Moldava nad Bodvou za rok 2022 je spracovaný v súlade s príslušnými ustanoveniami § 16 zákona o rozpočtových pravidlách územnej samosprávy a obsahuje všetky predpísané náležitosti podľa § 16 ods. 5 zákona o rozpočtových pravidlách územnej samosprávy.

Návrh záverečného účtu mesta Moldava nad Bodvou za rok 2022 bol v zmysle § 9 ods. 2 zákona o obecnom zriadení a § 16 ods. 9 zákona o rozpočtových pravidlách územnej samosprávy zverejnený na úradnej tabuli mesta a webovom sídle mesta dňa 6.4.2023. Záverečný účet možno prerokovať a hlasovať o ňom najskôr dňa 22.4.2023. Odporúčam do finálneho dokumentu záverečného účtu zapracovať návrhy na opravy identifikované v tomto stanovisku.

Hospodárenie mesta v roku 2022 bolo prebytkové, s návrhom na využitie celého prebytku na tvorbu rezervného fondu. Celkovo v sume 162 588,06 eur.

Neustále možno evidovať daňovú a poplatkovú nedisciplinovanosť časti občanov, čo oberá mesto o príjmy, ktoré by mohli byť využité pri správe a rozvoji územia. Kardinálnou záťažou v roku 2022 bol nárast cien energií a inflácia spôsobujúca významné zdražovanie tovarov a služieb.

Pomocou pre financovanie rozvojových zámerov v meste boli aj externé zdroje financovania – návratné aj nenávratné. Manažment úverovej zadlženosti mesta je na dobrej úrovni. Záväzky si mesto plnilo riadne a včas.

Záverečný účet mesta za rok 2022 podľa môjho názoru hodnoverným spôsobom zachytáva skutočnosti viažuce sa na finančné hospodárenie mesta v rozpočtovom roku 2022.

Toto stanovisko je spracované na 7 stranách.

V Moldave nad Bodvou, 20. 4. 2023

.....

Mgr. PhDr. Rastislav Král, PhD.

hlavný kontrolór mesta